

НАВПРОСТЕЦЬ ДО СЕРЦЯ

Людмила Ромен – член Національної спілки письменників України, поетеса, композитор, громадський діяч, віднедавна – Член Української Міжнародної Академії Оригінальних Ідей. Здавалося б, у перенасиченому науковими відкриттями ХХІ столітті віднайти білу пляму й утвердитися на ній першовідкривачем – справа безнадійна. Поети крутять калейдоскоп мови, складаючи стереоскопічним: вона зуміла сягнути вглиб, проникнути в душу слова, побачити його одразу в трьох часових вимірах – минулому, сучасному й майбутньому. На перший погляд, це схоже на гру в слова, але з якогось моменту приходить розуміння не досяжності мовних горизонтів, що відкриваються у віршах.

«Мій берег Малого Ромену...»

– Я народилася й виросла в місті Ромен. Так, саме Ромен, а не Ромни, як стали називати його з шістдесятих, хоча ніякої постанови про зміну назви міста не було. Це – моя мала батьківщина, яка дає й насагу, й натхнення. Дитиною я була слабенькою, хворобливою, і саме тому дуже рано відчула радість життя. Саме так – коли все добре, люди зазвичай не помічають краси й минулості навколишнього світу. Коли ж виходиш у нього після тяжкої хвороби, радієш кожному промінчику, кожному дереву, кожному подарованому тобі дню. Особливо гостро я відчула свій зв'язок з природою – ту ниточку, яка й тримає мене в цьому житті. Питання взяти псевдонім постало, коли готувала до друку першу збірку: підписуватися «Шевченко» під віршами, по-моєму, мав право тільки Тарас Григорович, і хотілося прив'язатися до чогось енергетично й історично глибокого. І саме тоді, коли з'явилося це друге ім'я – Ромен – почалося моє заглиблення в дохристиянський світогляд, душу Слова й пошуки того містичного коріння, яке єднає нас з землею, де ми народилися. Недарма ж місту Ромен понад 1100 років – очевидно, все йде саме звідти. І натхнення, і мова... Слово – безмірний світ, кожне з них має не лише звучання,

Біблію, була вражена тією жорстокістю, ріками крові й рабською психологією, якою вона просякнута. Це – історія єврейського народу, знаряддя для утримання рабів у покорі, але аж ніяк не священна книга. Бог, Сила, Творець – це інші субстанції, які не мають стосунку до церков, ікон, попів. Я більше радості отримую, коли дивлюсь на дерева, сонячне проміння, від яких маю і силу, й натхнення. Я не зрадила, я повернулася до рідної віри, до сонячної віри батьків. Наші предки не жebraли перед вищими силами, не вимолювали милості, вони раділи Сонцю й славили Богів. Для декого, можливо, предки починаються з дідуся й бабусі, а ж вважаю, що коріння людини сягає на тисячі років у минуле. Недарма в дохристиянській Україні вважалося обов'язковим знати своїх пращурів до сьомого коліна – інакше ти не можеш бути членом і продовжувачем Роду.

«Ми – Дажбожі онуки й сини...»

– У 1996 році в Києві постійно друкувалися статті в газеті «Молодь України» про РУН-віру, познайомилася з громадою «Дажбожичі», з С.Плачиндою, автором «Словника української міфології». З часом коло контактів розширювалося, і мені відкривався світ, настільки відмінний від звичних

Людмила Ромен

маємо? Відірваність од природних циклів, духовна руїна, а найстрашніше – прищеплення народу психології «раба божого». На Русі ніколи не було позитивного рабства: вважалося, що людина, яка помирає рабом, залишається ним і в наступних народженнях. Тому рабам призначали термін, відпрацювавши який, вони ставали вільними. Наші предки вірили, що душа померлого може знову прийти в цей світ Яви, «проявитися», лише в тілі людини, а не якогось звіра чи комахи. Мало того,

публіка. І потрібен надзвичайний талант, аби зняти з їхніх облич маску буденності. Зазираючи в їхню душу, стаєш іншим. Іти цією стежкою хочеться ще і ще. Вірші-молитви, вірші-вольхвування, вірші-замовляння, – їх відчуваєш на смак, вловлюєш запах і здивовано замираєш перед кольорами. І зовсім немає бажання святотатувати, розбираючи вірші на складові частини, аналізуючи їхню досконалість – одразу ж втрачається чуття єдиного, гармонійного багатоголосся-відлуння. Вірші Людмили Ромен – плід величезної духовної й інтелектуальної роботи. Продовжуючи авторську традицію, навіть у філософсько-любовних циклах знаходять місце Карби – цитати, коментарі, історичні свідчення й відступи-пояснення. Абсолютно несвітське, поза рамками мовних і поетичних догматів, бачення, незвична й незвичайна структура збірки

ми вживаємо їх, передаючи «поняття», не замислюючись над його емоційністю й духовним підґрунтям. Я живу в цьому світі слів і образів, і кожного дня, кожної миті відкриваю щось нове. Чи це він відкривається мені?

«Мене Сварог пролив на землю Водолієм...»

— Бабуся моя була віруючою, відвідувала церкву, хрестила нам, малим, на ніч подушечки й читала молитви. Я й виросла з отим дитячим розумінням, що десь «є бозя на небі», який завжди почує й захистить. Згодом, у дев'яності, коли я опинилася на другій групі інвалідності, у ті фізично й психологічно важкі часи, почала замислюватися над сенсом людського життя. Мене вразила невідповідність того, що відбувається в моїй душі, й того, що написано в Біблії, що відбувається в церкві, почуття дискомфорту й неприйняття християнських догматів. Бунтарство? Ні, швидше — пошуки себе. Коли вивчала

історію й природність у духовних пошуках. Власне, зараз видається багато літератури, яка раніше була забороненою, бо ламала традиційні, канонічні переконання — як християнські, так і радянські. Логіка й природність дохристиянських вірувань вражає, це — безмежна глибина, яку ще довго доведеться осягати, вивчати, відроджувати. Іншого шляху у нашого народу немає. Віра наших пращурів відроджується після тисячолітніх гонінь і замовчувань. Зараз існує багато течій і напрямків, але всі вони йдуть одним шляхом — шляхом відродження віри прабатьків народу. Власне, навіть слово «православ'я» не має нічого спільного з християнством — воно прийшло з язичництва, де світ був триєдиним і складався з Нави (світ померлих предків), Яви («явний», наш світ) і Прави (світ богів). Тому православ'ям називалося служіння богам. Християнство увібрало в себе стільки рис язичництва, так намагалося пристосуватися, що саме перетворилося на поєднання безглузких, неприродних обрядів і звичаїв. Що ми

в межах свого Роду — звідси й традиція називати немовлят іменами дідів і прадідів. Отже, все, що ти робиш в цьому житті для свого Роду, ти начебто робиш для себе майбутнього. І немає ніякої «кари божої», є відповідальність за свої вчинки й розуміння зв'язку між причинами й наслідками.

«Словами згорає, як свічка, поет»

Нещодавно побачила світ нова збірка поезій Людмили Ромен — «Грім» (Сонцелюбов або Крамола) — друга частина трилогії, другі скрижалі, написані в авторському стилі волхвени. Вона продовжує й розвиває той власний, сотворений в книзі «Білий лебідь — лебідь Чорний», світ, в якому проростає Богом Дана Любов. Одночасно це — окремий, цілісний твір, читаючи який, розумієш: ось вона, нова стежка з вогкого холодного льоху, де тикається в гнилі стіни показно-депресуючий «сучукрліт», де ненормативна лексика вважається верхом оригінальності. Слова, як актори, показують те, чого бажає

тебе, розпадаючись на окремі струмки, то зливаючись в ревучий потужний потік. Пірнаєш у нього в будь-якому місці і кожного разу бачиш інше, і вкотре не можеш зупинитися, зачарований пливом слів і сльозам вселенського кохання.

При спілкуванні з цією звичайною Жінкою й незвичайною поетесою, після знайомства з її творчістю найбільше вражає той духовний безмір, та Сила, яка прагне вирватись на волю, вдягнута словами, аби її хоч трохи зрозуміли. Жити у Яві непросто. А писати ось так, пропускаючи через жіночу душу, як через призму, потік вселенської туги й світлої радості, наслухати відлуння всіх трьох світів? Відчувати, що ось-ось світ щось відкриє, щось скаже? Носити в собі, як дитя, зріючі грона одкровень? Спробуйте зрозуміти, вчитайтесь, не очима, а всім єством. Тоді, можливо, й стане ясно, і світло, і провітриться душа через оту кватирку-книгу. Слова розуміють укладачі словників. Слова відчувають поети.

Анна КОРШУНОВА